

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

24 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte - Galina Stratulat,

Judecători - Dumitru Mardari, Mariana Pitic,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, declarat de inculpatul

Basarab Mihail XXX, născut la X
XXX XXX, originar din s. XXX, r-nul XXX,
domiciliat în or. XXX, str. XXX, cetățean al R.
Moldova, anterior condamnat prin:

1) sentința Judecătoriei Cimișlia din
23.06.2014, în baza art. 287 alin. (1) Cod penal
la amendă în mărime de 10.000 lei;

Termenul de examinare,
instanța de fond: 16.01.2014 - 03.11.2015,
instanța de apel: 01.12.2015 - 13.04.2016,
13.01.2017 - 16.10.2017,
15.05.2020 - 30.06.2020,
instanța de recurs
ordinar: 02.08.2016 - 13.12.2016,
06.03.2018 - 25.06.2018,
31.07.2019 - 25.02.2020,
13.09.2021 - 13.10.2021,
în anulare: 11.12.2018 - 20.06.2019.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 03 noiembrie 2015, Basarab Mihail a fost condamnat în baza art. 314 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare și în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal la 7 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții de gestionare a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor pe un termen de 3 ani.

Conform art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa de 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor pe un termen de 3 ani.

În temeiul art. 85 alin. (1) Cod penal, prin adăugirea pedepsei neexecutate aplicate conform sentinței Judecătorei Cimișlia din 23.06.2014, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de gestionare a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor pe un termen de 3 ani, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 10.000 lei, cu executare în penitenciar de tip închis, începând cu 03.11.2015, deducându-se durata aflării în arest preventiv de la 04.07.2013 până la 03.08.2013.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Basarab Rodion, însă hotărârile în privința acestuia nu sunt contestate.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul, Basarab Mihail, în luna ianuarie 2013, acționând împreună și de comun acord cu fratele său Basarab Rodion, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, s-a deplasat în s. XXXXX, r-nul XXXXX la domiciliul XXXXX, unde locuia XXXXX și, folosindu-se de poziția de vulnerabilitate a victimei, manifestată prin situația precară din punct de vedere a supraviețuirii sociale, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la muncă în calitate de cioban la stână, unde va fi bine plătit, l-a recrutat pe XXXXX. A doua zi, Basarab Mihail, acționând împreună și de comun acord cu fratele său Basarab Rodion, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, s-a deplasat în s. XXXXX, r-nul XXXXX la domiciliul XXXXX, unde locuia XXXXX și, folosindu-se de poziția de vulnerabilitate a victimei, manifestată prin situația precară din punct de vedere a supraviețuirii sociale, l-a transportat pe XXXXX la stâna de oi din extravilanul s. XXXX, r-nul XXXXX.

Ulterior, Basarab Mihail, acționând împreună și de comun acord cu Basarab Rodion, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, l-au adăpostit pe XXXXX în localul stânei de oi din extravilanul s. XXXXX, r-nul XXXXX, apoi prin amenințarea cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, în scopul înotarcerii unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil, fără a-i achita salariul convenit, contrar voinței sale l-au impus la muncă forțată până la începutul lunii iunie 2013, când XXXXX a reușit să evadeze și să se ascundă timp de aproximativ o săptămână.

La 17 iunie 2013, Basarab Mihail, acționând împreună și de comun acord cu Basarab Rodion, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, s-au deplasat în s. XXXXX, r-nul XXXXX la domiciliul XXXXX, unde locuia XXXXX și aplicând forța fizică, l-au urcat pe ultimul într-un automobil și l-au transportat forțat la stâna de oi din extravilanul s. XXXXX, r-nul XXXXX, unde, prin aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei, în scopul înotarcerii unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil, fără a-i achita salariul convenit, contrar voinței sale, l-au impus la muncă forțată până la 27.06.2013, când a fost eliberat de către colaboratorii poliției.

Basarab Mihail, fiind învinuit în cauza penală nr. 2013515093, pornită la 19 iunie 2013 de către organul de urmărire penală al SUP a Centrului de Combatere a Traficului de persoane al INI al IGP al MAI de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal - trafic de ființe umane, adică recrutarea, transportarea și adăpostirea unei persoane, în scop de exploatare prin muncă forțată, acțiuni săvârșite prin înșelăciune, abuz de poziția de vulnerabilitate a victimei, amenințare cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, care se afla spre examinare în fond în Judecătoria Cimișlia, dându-și seama și înțelegând

caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale criminale, având scopul determinării la depunerea declarațiilor mincinoase a părții vătămate XXXXX, la 10 ianuarie 2014 s-a deplasat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, unde, în preajma unui magazin, s-a întâlnit cu XXXXX căruia i-a promis că îi va oferi până la ședința de judecată suma de 2000 lei pentru a depune declarații mincinoase în favoarea sa în ședința de judecată și altă sumă de 2000 lei după darea declarațiilor în favoarea sa, astfel, determinând partea vătămată XXXXX la depunerea declarațiilor mincinoase.

Basarab Mihail și Basarab Rodion, în luna februarie 2013, acționând împreună și de comun acord, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, s-au deplasat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, la domiciliul lui XXXXX și folosindu-se de poziția de vulnerabilitate a victimei, manifestată prin situația precară din punct de vedere a supraviețuirii sociale și prin starea sănătății, fiind bolnav cu diagnoza XXXXX, prin înșelăciune, sub pretextul angajării la un loc de muncă bine plătit, l-au recrutat pe XXXXX, apoi l-au transportat la stâna de oi din extravilanul s. XXXXX, r-nul XXXXX.

Ulterior, Basarab Mihail și Basarab Rodion, acționând împreună și de comun acord, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, l-au adăpostit pe XXXXX în localul stânei de oi din extravilanul s. XXXXX, r-nul XXXXX, apoi prin amenințarea cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu a fost stabilită în mod rezonabil, fără a-i achita salariul convenit, contrar voinței sale l-au impus la muncă forțată până la începutul lunii iunie 2013, când XXXXX a reușit să evadeze.

În ședința de judecată, inculpaților li s-a înaintat o nouă învinuire în sensul agravării ei, fiind acuzat Basarab Mihail pe art. 165 alin. (2) lit. a), b), d) Cod penal, ca trafic de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea sau primirea unei persoane, cu sau fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, săvârșite prin amenințarea cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin confiscare a documentelor și prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, de către o persoană care anterior a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1), asupra a două persoane, de două persoane, iar Basarab Rodion pe art. 165 alin. (2) lit. a), b), d), g) Cod penal, ca trafic de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea sau primirea unei persoane, cu sau fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, săvârșite prin amenințarea cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin confiscare a documentelor și prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, de către o persoană care anterior a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1), asupra a două persoane, de două persoane, cu o deosebită cruzime, pentru a asigura subordonarea persoanei.

Instanța a reținut că, pe toate episoadele învinuirii este prezent consimțământul părților vătămate, însă aceasta nu înlătură răspunderea penală a inculpaților.

Din materialul probator administrat, rezultă că nu au fost prezentate probe întru confirmarea acțiunii principale ce li se impută inculpaților ca „primirea” persoanei traficate, de asemenea și acțiunile adiacente ce se aduc în învinuire inculpaților „persoanele traficate au fost deținute în condiții similare sclaviei”, „prin confiscare a

documentelor”, iar în privința lui Basarab Rodion și calificativul „cu o deosebită cruzime pentru a asigura subordonarea persoanei”, urmând a fi excluse din învinuire.

Instanța a încadrat acțiunile lui Basarab Mihail în prevederile art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, ca recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, săvârșită prin înșelăciune și abuz de vulnerabilitate, amenințare cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, asupra a două persoane, de două persoane și, respectiv, a lui Basarab Rodion în baza art. 165 alin. (2) lit. a), b), d) Cod penal ca recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, săvârșită prin înșelăciune și abuz de vulnerabilitate, amenințare cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, de către o persoană care anterior a săvârșit o faptă prevăzută la alin.(1), asupra a două persoane, de două persoane.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul Basarab Mihail a comis o infracțiune deosebit de gravă și una mai puțin gravă, că anterior a fost condamnat, se caracterizează negativ, concluzionând că urmează a-i fi numită o pedeapsă sub formă de închisoare.

La fel a luat în considerare că inculpatul Basarab Rodion a comis o infracțiune deosebit de gravă, anterior a fost condamnat, întreține un copil minor, se caracterizează mediocru, concluzionând că urmează a-i fi aplicată pedeapsa sub formă de închisoare.

3. Avocatul Zaharia Procopie a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie achitați.

Apelantul a invocat că nici o probă nu indică direct asupra faptului că Basarab Mihail, împreună cu Basarab Rodion, au comis traficul lui XXXXX și XXXXX, și că Basarab Rodion a comis traficul lui XXXXX în perioada noiembrie 2011-iulie 2012.

Sentința nu îndeplinește cerințele de formă prevăzute la art. 394 Cod de procedură penală.

Instanța nu a indicat probele pe care și-a întemeiat concluziile, precum și motivele de ce a respins restul probelor.

3.1. A declarat apel și avocatul Alexandr Curtev, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul Basarab Mihail să fie achitat.

Apelantul a invocat că, de către partea acuzării nu au fost prezentate probe suficiente pentru a demonstra vinovăția lui Basarab Mihail în comiterea infracțiunilor incriminate, aceasta fiind bazată doar pe presupuneri.

Învinuirea formulată contravine materialelor dosarului și declarațiilor martorilor audiați în cadrul cercetării judecătorești, deoarece nici unul din ei nu a văzut la părțile vătămate careva leziuni corporale, nu a auzit ca Basarab Mihail să fi amenințat pe cineva cu răfuială fizică.

Potrivit proceselor-verbale ale Inspecției Muncii Cimișlia, întocmite în urma controalelor la stâna ce aparține fraților Basarab, s-a constatat că angajatorul nu informează în scris salariații despre părțile componente ale salariului, ceea ce confirmă faptul că părțile vătămate au fost remunerate pentru munca prestată și vine să confirme că declarațiile depuse de XXXXX și XXXXX nu corespund adevărului.

În acțiunile inculpatului lipsesc semnele constitutive ale infracțiunilor incriminate, deoarece probele acumulate sunt insuficiente pentru a demonstra vinovăția acestuia în comiterea faptei imputate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond a stabilit în mod corect vinovăția inculpaților, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, iar faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

5. Avocatul Zaharia Procopie a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Basarab Mihail să fie achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Recurentul a invocat că instanța de apel nu a dat o apreciere convenită tuturor motivelor invocate în apel, a tuturor circumstanțelor cauzei, asupra motivării faptului admiterii ori respingerii unor probe, prin prisma respectării principiilor contradictorialității în procesul penal și a liberei aprecieri a probelor, astfel pronunțând o decizie incorectă de menținere a unei sentințe de condamnare neîntemeiată.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2016, recursul ordinar a fost admis, casată decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, instanța de apel și-a motivat soluția fără a face o analiză a tuturor probelor în ansamblu care dovedesc sau nu vinovăția inculpaților, fiind efectuată doar o apreciere vagă a acestora, ignorându-se prevederile art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală.

Instanța de apel, deși a descris declarațiile martorilor audiați în instanța de fond, nu a intrat în esența lor și fără a concretiza unele aspecte de fapt care rezultă din acestea.

La rejudecarea cauzei, urmează să se țină cont de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care expres reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, apelurile au fost admise, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

S-a exclus, doar, aplicarea în privința inculpaților a prevederilor art. 85 Cod penal.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că, inculpații nu și-au recunoscut vina, dar aceasta se confirmă prin probele administrate, inclusiv prin declarațiile părților vătămate și ale succesorului părții vătămate.

La caz, s-a stabilit cu certitudine, prezența elementelor constitutive ale infracțiunii în acțiunile inculpatului Basarab Mihail pe art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, ca trafic de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, săvârșită prin înșelăciune și abuz de vulnerabilitate, amenințare cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, asupra a două persoane - părții vătămate XXXXX și XXXXX, de două persoane, și inculpatului Basarab Rodion pe art. 165 alin. 2 lit. a), b), d) Cod penal, ca trafic de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane, cu

consimțământul acesteia, în scop de exploatare prin muncă sau servicii forțate, săvârșită prin înșelăciune și abuz de vulnerabilitate, amenințare cu aplicarea și aplicarea violenței fizice și psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, de către o persoană care anterior a săvârșit o faptă prevăzută la alin. (1) asupra a două persoane - părților vătămate XXXXX, XXXXX și XXXXX, de două persoane.

Totodată, sentința urmează a fi casată în partea aplicării prevederilor art. 85 Cod penal, care urmează a fi exclus, deoarece amenda stabilită inculpatului Basarab Mihail prin sentința Judecătoreiei Cimișlia din 23.06.2014 în mărime de 500 unități convenționale și amenda aplicată inculpatului Basarab Rodion prin sentința Judecătoreiei Cimișlia din 11.07.2014 în mărime de 600 unități convenționale a fost achitată, astfel pedeapsa a fost executată integral, lipsind temeiurile de aplicare a prevederilor art. 85 Cod penal față de inculpați.

8. Avocatul Zaharia Procopie a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care acțiunile lui Basarab Mihail să fie reîncadrate din prevederile art. 165 alin. (2) lit. b), d) în cele ale art. 168 Cod penal, cu încetarea procesului penal pe acest capăt, în temeiul Legii privind amnistia, iar pe art. 314 Cod penal să fie achitat, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Recurentul a invocat că, concluziile instanței de judecată expuse în sentință, cât și ale instanței de apel în decizia pronunțată, vin în contradicție cu circumstanțele cauzei, iar probele administrate nu dovedesc faptele incriminate lui Basarab Mihail.

Instanțele de fond nu au dat apreciere corectă faptelor, care au fost probele care au stat la baza emiterii sentinței de condamnare, concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, iar instanța de apel în temeiul art. 414 Cod de procedură penală urma să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, în baza probelor examinate de către prima instanță, conform materialelor cauzei penale și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, ținându-se cont și de indicațiile expuse în hotărârea anterioară a instanței de recurs ordinar din 12.12.2016.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2018, recursurile ordinare au fost respinse, ca inadmisibile.

Instanța de recurs a reținut că, instanța de apel a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante, invocate în apelul declarat de partea apărării, întemeindu-și soluția în baza probelor examinate de prima instanță, verificate și apreciate corect și de instanța de apel prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

Or, ambele instanțe ierarhic inferioare au constatat just fapta criminală comisă de inculpați, calificând corect acțiunile inculpatului Basarab Mihail în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d), 314 alin. (1) Cod penal și ale lui Basarab Rodion în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal.

10. În virtutea prevederilor art. 466 Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești au devenit irevocabile.

11. La 23 noiembrie 2018, avocatul Procopie Zaharia a declarat recurs în anulare, în care solicită casarea deciziilor instanțelor de recurs și de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul indică că, concluziile instanței de judecată expuse în sentință, cât și ale instanțelor de apel și de recurs expuse în deciziile pronunțate, vin în contradicție cu

circumstanțele cauzei, iar probele administrate nu dovedesc faptele incriminate lui Basarab Mihail.

Instanțele de fond nu au dat apreciere corectă faptelor, care au fost probele care au stat la baza emiterii sentinței de condamnare, concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, iar instanța de apel, cât și cea de recurs în temeiul art. 414 Cod de procedură penală urma să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, în baza probelor examinate de către prima instanță, conform materialelor cauzei penale și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, ținându-se cont și de indicațiile expuse în hotărârea anterioară a instanței de recurs ordinar din 12.12.2016.

12. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2019, recursul în anulare declarat de avocat a fost admis, casată total decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 25 iunie 2018, cu dispunerea rejudecării cauzei în procedura recursului ordinar de către Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție.

Instanța de recurs în anulare a statuat că, instanța de fond a trecut doar în revistă probele administrate, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv circumstanțele în fapt și în drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care a respins versiunile și dovezile apărării.

Instanța de apel, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință neîntemeiată legal.

La fel, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile de pe rol și repetate în recursul în anulare, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Instanța de recurs, totuși, nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate în recursurile ordinare și repetate în recursul în anulare, inclusiv în felul și esența probatorie.

Or, instanța de recurs avea obligația ca în mod precis și explicit, prin argumente relevante și suficiente, darea unui răspuns detaliat la fiecare argument, să rezolve problemele de drept apărute la judecarea recursului ordinar, prin întocmirea corectă a hotărârii adoptate, adică prin analiza materiei reglementării și jurisprudenței.

Totodată, lipsa motivărilor cerințelor legii într-o hotărâre judecătorească poate ridica probleme conform art. 6§3 (b) din Convenție, referitoare la accesul la justiție, situație în care nu sunt indicate cu suficientă claritate temeiurile pe care se bazează hotărârea, ceea ce împiedică folosirea efectivă a procedurilor de contestare și afectează grav respectarea garanțiilor procedurale la un proces echitabil.

13. Potrivit deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2020, recursurile ordinare declarate de către partea apărării au fost admise, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 octombrie 2017, și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, instanța de apel, la rejudecarea cauzei, nu a ținut cont de indicațiile menționate în decizia instanței de recurs și nu a reparat erorile judiciare comise de instanțele de judecată în procesul de examinare a cauzei date la etapele anterioare.

Necesitatea conformării indicațiilor expuse de instanța ierarhic superioară față de instanța de rejudecare, este stipulată de prevederile art. 436 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală, care indică expres că pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii, în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

Astfel, în apelurile declarate de partea apărării se invocă motivele privind ilegalitatea și netemeinicia hotărârii atacate prin faptul că instanța pripit a decis asupra soluției adoptate fără a face o analiză amplă a tuturor probelor administrate în cauză, considerând că lipsesc probe certe ce ar confirma vinovăția inculpaților în săvârșirea faptelor imputate.

14. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, admite apelurile declarate de avocații Curtev Alexandr, Zaharia Procopie în numele inculpaților Basarab Rodion și Basarab Mihail, apelul inculpatului Basarab Rodion și apelul suplimentar al avocatului Pascal Veronica în interesele inculpatului Basarab Rodion, casează integral sentința Judecătorei Cimișlia din 3 noiembrie 2015, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Basarab Mihail a fost condamnat în baza art. 168 Cod penal (în redacția Legii nr. 72-74/195 din 14.04.2009, în vigoare din 25.05.2009), episodul din ianuarie 2013), la 3 ani închisoare, în baza art. 168 Cod penal (în redacția Legii nr. 72-74/195 din 14.04.2009, în vigoare din 25.05.2009), episodul din februarie 2013), la 3 ani închisoare, în baza art. 314 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumularea parțială a pedepselor numite, lui Basarab Mihail i-a fost numită pedeapsa definitivă, sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei cu închisoarea urmând a fi calculat din momentul reținerii, cu includerea termenului aflării sub arest la domiciliu din 04 iulie 2013 până la 03 august 2013.

Instanța de apel a statuat că, Basarab Mihail, prin acțiunile sale intenționate, în ianuarie 2013 și în februarie 2013 a comis infracțiunea prevăzută la art.168 Cod penal (în redacția Legii nr. 72-74/195 din 14.04.2009, în vigoare din 25.05.2009), după indicii: „forțarea unei persoane să presteze o muncă împotriva dorinței sale, ținerea persoanei în servitute pentru achitarea unei datorii, obținerea muncii sau a serviciilor prin înșelăciune, constrângere, violență sau amenințare cu violență”.

De asemenea, instanța de apel a conchis că, prin acțiunile sale intenționate, Basarab Mihail, a comis infracțiunea prevăzută la art. 314 alin.(1) Cod penal, după indicii: „determinarea, prin oferire sau dare de bunuri, a părții vătămate la depunerea de declarații mincinoase”.

Instanța a considerat că instanța de fond, la pronunțarea sentinței, eronat a apreciat probele, fără a ține seama de cerințele art. 101 Cod de procedură penală.

Astfel, vinovăția inculpaților Basarab Mihail în comiterea faptelor sus-indicate, a fost dovedită prin sistema de probe veridice, concludente, pertinente și utile, care coroborează între ele.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță incorect a calificat acțiunile inculpatului Basarab Mihail în baza art.165 alin.(2) lit. b), d) Cod penal, iar a lui Basarab Rodion în baza art.165 alin.(2) lit. a), b), d) Cod penal, urmând a fi recalificate acțiunile lui Basarab Mihail din ianuarie 2013 și în februarie 2013 în baza art.168 Cod penal (în

redacția Legii nr. 72-74/195 din 36 14.04.2009, în vigoare din 25.05.2009), după indicii: „forțarea unei persoane să presteze o muncă împotriva dorinței sale, ținerea persoanei în servitute pentru achitarea unei datorii, obținerea muncii sau a serviciilor prin înșelăciune, constrângere, violență sau amenințare cu violență”, or, infracțiunea prevăzută la art. 165 Cod penal poate avea ca scop exploatarea prin muncă sau servicii forțate. Cu această ocazie, trebuie de precizat că nu poate exista o relație de concurență dintre art. 165, pe de o parte, și art. 168 Cod penal, pe de altă parte. Sunt prea multe și de esență deosebiri dintre infracțiunea prevăzută la art. 165 și infracțiunea prevăzută la art. 168 Cod penal. Din această cauză, nu este posibil ca infracțiunea prevăzută la art. 165 să absoarbă infracțiunea prevăzută la art. 168 Cod penal. Atunci când este realizat scopul infracțiunea prevăzută la art. 165 Cod penal, exprimat în exploatarea prin muncă sau servicii forțate, una dintre aceste infracțiuni va constitui un concurs real cu infracțiunea prevăzută la art. 168 Cod penal.

Instanța de apel, la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului Basarab Mihail, a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, și anume: de caracterul prejudiciabil al infracțiunilor, de personalitatea lui, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, de persoana inculpatului, de comportamentul lui de până la comiterea infracțiunilor și după aceea, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. Circumstanțe care atenuează răspunderea inculpatului Basarab Mihail, conform art. 76 Cod Penal nu au fost stabilite. Circumstanțe ce agravează vina inculpatului Basarab Mihail, conform art. 77 Cod Penal nu au fost stabilite.

Instanța de apel a considerat, că în privința lui Basarab Mihail Gheorghe nu poate fi încetat procesul penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție, dat fiind faptul că, ultimul se sustrage de la judecată, fiind anunțat în căutare or, potrivit art. 60 alin. (5) Cod penal, „Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării. Însă persoana nu poate fi trasă la răspundere penală dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut 25 de ani și prescripția nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni”.

15. La 11 august 2021, inculpatul Basarab Mihail, a declarat recurs ordinar, solicitând casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie liberat de pedeapsă penală în temeiul expirării termenului de prescripție prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Recurentul a invocat că, nu a fost prezent la pronunțarea deciziei și nici nu a fost informat despre adoptarea deciziei respective, or, potrivit materialelor cauzei, până la 14 iulie 2021 a fost în căutare și nu a primit copia deciziei, deoarece s-a aflat în afara țării și nici nu a avut posibilitate să revină în țară, în condițiile de pandemie și izolare a statelor.

Cu avocatul care i-a reprezentat interesele în instanța de apel nu a ținut legătura de mult timp, din cauză că aflându-se în alt stat, a avut și unele probleme legate de sănătate și a fost în imposibilitate să ia legătura.

De asemenea, potrivit pct. 1 al anexei Dispoziției Comisiei pentru situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 1 din 16 martie 2020, pe durata stării de urgență

termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

După revenirea în țară, a fost reținut și plasat în Penitenciarul nr. 13 la data de 14 iulie 2021, tot atunci a și făcut cunoștință cu decizia instanței de apel din 30 iunie 2020.

Este de acord cu decizia instanței de apel cu referire la încadrarea juridică a faptelor imputate, însă a constatat că instanța a admis o eroare la stabilirea pedepsei, deoarece nu ar fi verificat dacă termenul de prescripție la tragere penală a expirat, ignorând prevederile art. 398 alin. (4) Cod de procedură penală.

Or, a fost recunoscut vinovat în baza art. 168 Cod penal (redacția Legii nr. 72-74/195 din 14.04.2009, în vigoare din 25.05.2009), potrivit prevederilor art. 168 Cod penal (redacția Legii nr. 72-74/195 din 14.04.2009) ca pedeapsă era prevăzută închisoare de până la 3 ani.

Conform prevederilor art. 314 Cod penal, ca pedeapsă este prevăzută închisoarea de până la 3 ani.

Conform art. 16 alin. (3) Cod penal: „Infrațiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.”

Conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal: „persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.

Astfel, dat fiind faptul că infracțiunile prevăzută de art. 168, art. 314 Cod penal, au fost comise în anul 2013, respectiv 2014, din momentul comiterii până în prezent au trecut mai mult de 8 ani, și respectiv 7 ani, urmând a fi liberat de pedeapsă în temeiul expirării termenului de prescripție.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

16. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialelor din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care erorile de drept nu sunt indicate concret și nici nu sunt clar definite (*pct. 15. din decizie*), se atestă că, împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **14.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel, legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61 și art. 75 Cod penal, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă

echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a concluzionat că, în privința lui Basarab Mihail nu poate fi încetat procesul penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție, dat fiind faptul că, ultimul se sustrage de la judecată, fiind anunțat în căutare, or, potrivit art. 60 alin. (5) Cod penal, „Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării. Însă persoana nu poate fi trasă la răspundere penală dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut 25 de ani și prescripția nu a fost întreruptă prin săvârșirea unei noi infracțiuni”.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, fiind una echitabilă și proporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, cât și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (*pct. 14. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în *pct. 15. din prezenta decizie*, este întemeiat, doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura pedepsei penale.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, art. 101 alin. (2) și (3), art. 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recurs au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 14., 15. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

17. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Basarab Mihail XXXXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 noiembrie 2021.

Președinte

Galina Stratulat

Judecători

Dumitru Mardari

Mariana Pitic